

САНА ОЛОХ

ХАБЫАТ
1981 СЫЛ АЛТЫННЫ
КҮНҮТТЭН ТАХСАР

**ССКП ТУРАНЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА**

№ 115 (6876).

1989 снл. Балаган ыйын 26 күнэ.
ОПТУОРУННЬУК

Саянхата
3 харчы

100-түү тоннаан аһардылар

Сүөлү аһылыгын собо-
туопкалааһында бары са-
табылларын уурам үлөтө-
бит толору механизация-
лаах эвенолар ортолоругар
Эрнлин Эрстийн аатынан
совхоз Хадаардааһы отде-
лениетин Н. И. Нова уонна
В. И. Гаврильев салайыт
коллективтара эмнэ күһө-
бана суох көрдөрүүлээхтэр.
Кинилэр сезон үстөтө бири-
дизээр 400 тонна былаан-
нааттарын бүтүннээх тү-
мүгүнэн 100-түү тоннаан
аһардылар. Холобур, В. И.
Гаврильев түөрт киһилээх
эвенога 500 тонна дорож-
хой аһылыгы собоуопка-
лаан, соруудаһын 125 бы-
рыһыан толордо, хас бири-
ди киһитигэр 125-ти тон-
наны бэлэмнээтэ. Оттон Н.
И. Нова хас бириди киһи-
тигэр тиксэринэн 83,5 тон-
на оттонно.

Эвенолар отчуттара бу
күннэргэ отделеһиһа кыс-
тык бэлэмнээр үлэһиллэр.
Сорохтор тутуу уонна оттуу
маһык таһыһыга сылдыаһлар.

Быйылгы сезонга отде-
ление иһки толору механиз-
ациялаах, иһки коллэһи
уонна бири механизиро-
ваннай аһардаах эвенола-
ры тэрийэн үлэһиттэ. Ол
эрээри оттоһунга былаан
туолбата. Ол сүрүн бири-
чиннэлэриттэн биридэстэ-
ринэн рабочайдар бийиги
үсүлүбуйабытыгар сии
бири элбэх техникаһы
ылар үгүс үлэһит иһкини
түмэр механизированнай
аһардаах эвеноу тэрийэр
табыгаһа суоһун аһаллар.
Кэлэр сылларга иһки от-
деление салаһтата үөрттэн
көрөрө наада.

«СО» корр.

Алпараа Бастээхтээһи 2
№-дээх суолу тутар учаас-
тек А. А. Чертов салайаач-
чылаах биригээдэгэ көмө
бэрээдэһинэн Красильни-
ков уулуссаны огороор
уонна Карл Маркс уулусса-
ны кытта ситимниһтээх.
Кинилэр 6 скрепердээхтэр,
үс бульдозердаахтар. Бу
күннэргэ буорун кутуутун
ыһталлар. Манна бульдо-
зеристар Николай Соко-
лов, Александр Казачен-
ко, скрепергэ Василий Дос-
товалов, Юрий Забродни-
уо. д. а. үрдүк таһаары-
лаахтык үлэһиллэр.

Снимонтарга: бульдозе-
ристар наставниктара А.
В. Казаченко: уулуссаны
огорууга үлэ түтүз.
П. Оконешников
фотоһара.

БЫЛААНЫН — 160 БЫРЫҢЫАН

Субуруускай аатынан
совхоз Болотомотооһу отде-
лениетин Дмитрий Дми-
триевич Ефремов салайар
сиклэсчигтэрэ 1200 тонна
интэһитлээх аһылыгы бэ-
лэмниир хирбиһилэрин 721
тоннаан аһаран сезоннаа-
һы соруудаһарын 160 бы-
рыһыан толордулар.

Бу эвено үс киһилээх.

Кинилэр 249 гектардаах
күөх үүнүүнү обуһардылар.
Сиклэсчигтэр хас бириди
киһиһэ тиксэринэн 640
нуу тонна витаминнаах
аһылыгы отделение общес-
твеннай сүөпүтүгэр бэлэм-
нээтилэр. Кинилэр сиклэс-
ки ядэтиһэн үлэһиллэр бы-
лааннаахтар.

С. ОСИПОВ.

Бастыгнар ситиһиилэрэ

Быйыл оройуонга туо-
рахтаах культуураһарган өтө-
рунэн ыһыллыбатах өлгөм
үүнүү ыһыллына. Ордук
үчүгэйдик Карл Маркс аа-
тынан совхоз сирин огорооч-
чулара уонна «Мындаа-
һы» совхоз Соловьевтааһы
отделениетин Гаврил Де-
нилович Николаев салайар
бурдугу үүннэрээччилэрин
эвенога ситистилэр. Онуо-
ха сүрүн төһүүкэн сирин
тенастааһын хаачыстыба-
тын туһарыһ, сизмэ бур-
дугу кондицияһытэр тиз-
дэ ираастааһын, сайынын
үүнүүнү көрүү-хараһы, бү-
тэйдээһини кичэйи буол-
дулар.

Гаврил Даниловичтаах
400 гектар сириттэн валло-
войман 760 тонна бурдугу
хомуйуһаннар, гектар ахсыт-
тон 19-түү центнер үүнүү-
нү ыһыллар. Оттон Карл
Маркс аатынан совхоз сирин
огорооччулара барыта 560
гектартан уопсайа 1145
тонна туорахтаах культуу-
раһы хомуйдулар. Ол аа-
та, гектарын ахсыттан ортогу-
нан 22,6 центнер үүнүү
ыһыллына. Кинилэр субу-
күннэртэн эһиллэги ыһыһыга
бэлэмниһи дыһалларын
олоххо киллэрингэ үлэһ-
тэллэр.

Е. КОРЯКИНА.

ССКП райкомун бюротугар

ССКП райкомун учарат-
таах муннаада балаан
ыйын 20 күнүгэр буолла.
Бастаан ССКП чилиһингэр
кандидаттан чилиһингэ
ыһыһы боллуруостара көрү-
лүннүлэр. Э-үт комбинат-
тын уу таһар автомашина-
тын водителэ Яков Афа-
насьевич Тимофеев, оро-
йуоннааһы агропромыш-
леннай холбоһук ыһаабы-
най экономикаһа Михаил
Михайлович Оконешников
уонна оройуоннааһы киин
балыһа ыһаабынай вра-
ча Владимир Николаевич
Гребцов ССКП чилиһингэ
ыһыллылар.

Бюро партия Киин Коми-
тетин буруйу огорууу
утары ахсуһуу туругун уон-
на быраабы кэһиллэрн сэр-
этэр эһи дыһаллар тус-
тарынан 1988 снл муус
устар 2 күнүнээһи уурааһын
итизинэ ССКП обкомун
1989 снл от ыйын 27 күнү-
нээһи эмнэ иһкини уураа-
һын толорууга ис дыһала
оройуоннааһы отделин үлэ-
тин туһунан боллуруоһу
көрдө. Манна отдел на-
чальниһа В. В. Аржаков от-
чуота истилиһинэ.

Бюроһа бу боллуруоһу
дүүүлэһини булгучу наада
буолбутун буруйу огоруу-
га, сокуону кэһингэ үөс-
кэбит диксиннэриһлээх
быйыһы-майгы көрдөрөр.
Бу өртүнэн дыһала туруга
эспыт сылы кытта тиксээ-
тэххэ лаппа мөлөөтө. Сыл
сабаланыһыттан буруйу
огоруу 63 түбэлтэ таһа-
рылыһа. Ол иһигэр киһи-
ни өлөрүү, күүһүлээһин
курдук, онтон да атын 21
ыар буруйу оноруһуна.
Бу кэмгэ 30 түбэлтэ хо-
лобуһнай дыһала тэриллэ-
биттэн 10-кугар буруйу-
даахтар көстө иһиктэр. Со-
куоннай састаарын ситэ
илик оһолор өртүлэриһтэн
буруйу огоруу түбэлтэ
биллэрдик элбээбитин эмнэ
бэлэмнир наада.

Общественнай бэрээдэгин
бөбөргөтүүгэ, буруйу он-
орууу саргыһыгэ, бу өртүнэн
дьону кытта үлэһэ уопсай
ыһаан даһаны олохтоох
Советтар, үлэ коллектив-
тара, общественнай тарил-
тэлэр күүстэрэ-кыахтара бе-
рыта түмүлүөхтээһэ, иһи-
нэ кинилэр бары эппиэти
сүгэллэрэ өйдөнөр.

Ол эрээри билигин милиция
үлэһини туспа ыһан көрөр
хайаан да наада буолла.
Отдел бойобуой дыбуруу
бөбөргөтүү, биллэн турар,
кадры кытта үлэһтэн бы-
һаачы тутулуһтаах. Манна
начальник таб. Аржаков
ситэһэ суох үлэһи ыһтар
диэн бюро итээһэ быйыһы-
тынан бэлэмнээтэ. Милиция-
га политическай өртүнэн
сөптөөх бэлэмэ суох, ар-
дыгар моральнай да өртү-
нэн ирдэһилгэ эппиэттээһэт
дьон үлэһэ ыһыллар түбэл-
тэлэрэ таһаа турар. Кэлин
атын оройуоннартан аһа-
лыһыһыт хас да сотрудник
түптээн үлэһээһингэ эбэтэр
бэрээдэгин кэһэн барытаһа-
тылар. Ол оннугар олох-
тоох ыһааттартан милиция
үлэһигэр бэлэмнээһин си-
тэтэ суох. Бу боллуруоска
райсовет исполкома даһаны,
комсомол райкома даһаны
отделга биллэр-көстөр ко-
мому оноро иһиктэр.

Отделга сулууспалыыр
эбээһинэстэригэр суобас-
таахтык сыһыаннаһар. лич-
нэй састаапка бары өртү-
нэн холобур буолар үлэ-
һиттэр аһыһаа суохтар.

Ол эрээри идеологическай,
политическай-иһтар үлэһэ
начальник уонна маһыһы
сүһүөх партияһы тарилтэ
(партияһо секретара А. Х.
Салгынов) олохтоохтук, ир-
дэһэрин курдук ыһса иһи-
тэр. Холобур, партияһы
муннаахтары ыһар буол-
лаахха, маһыһы боллуруос-
тары бэлэмнээһин көтүмэх.
Үлэһиттэр сизр-мейгы, бэ-
рээдэһи өртүнэн туруктара,
коллективка, биригэ үлэ-
лиир таһаарыһтарыгар са-
быдыаллара үчүгэйдик ири-
тыллыбат. Былырыын уонна
быйыл отдел биридиһлээн
үлэһиттэрэ сулууспа дыс-
сипилиһинэтин куруубайдык
кэһин, арыһылааһын хас да
түбэлтэтин таһаардылар.
Онон политическай-иһтар,
кадры кытта үлэһэ ураты
болгомто уурулуохтааһын
бюро тоһоһолоһон бэлэм-
нээтэ.

Милиция үлэһиттэрэ,
учаастактардааһы инспек-
тордар үлэ коллективта-
рыһ, сельскай Советтары
кытта сибээстэрэ мөлөөх.
Үлэ коллективтарыгар
анаан-минээн сылдыһы, и-
һилиһиннээх таһыһы сэдэх
диһэххэ наада. Милиция
үлэһиттэрэ иһкини та-
хсыһаларга туһааннаах кол-
лективка, тарилтэһэ буруйу
огоруу уонна ону сэрэтэр
үлэ туругун ыһытан көр-
дөрөр. Дьону кытта бу бол-
луруоска иһичи-хоччу кэл-
сэтэр оннугар уопсай ха-
бааннаах иһитиннэриһлэр-
нэн мунгурданаһалара эмнэ
чааста. Учаастактардааһы
инспектордар туһааннаах
тарилтэлэригэр олус сэдэх-
тик сылдыһаллар. Оттон бу-
руйу огорбут эбэтэр онго-
руон сөптөөх дьону кытта
биридиһлээн чолчу үлэһи
отдел кыһаһ тэрийбэттин
туһунан этэ да барыһыһбат.
Иһиннэ үксүгэр ыһах тийи-
бэт, биригэһэ да састаан а-
тарыһыһбат курдук буолар.
Начальник ону буруйу онго-
руу элбээн үгүс күүһү-кыа-
һы дыһаланы арыһыһы бы-
дыһыр буолла диэн быһаа-
рар. Дьингар, ханнык да
балаһыаннааһа сэрэтэр үлэ
умнуһуу суохтаах.

Милиция үлэһиттэрэ бу-
руйу оноруу кэһиннэһэн
суһал дыһаллары ыһаһа,
миһээһэ суол-иһс сойбу-
тун кэһиннэһэн хойугаан
тинийэр түбэлтэлэрэ элбэх.
Отделга сөптөөх транспорт
беер. Ол үксүгэр аһаһыһан
туһаныһыһбат эбэтэр аһа-
һаһыһат буолар. Бу бары-
та бэйэттэн тутулуһтаах.
Отдел баччаһыгга дьэри
рацияһан сибээһэ суоһа
эмнэ эһин маһыһаһи үөс-
кэтэр. Бу даһаны отдел
иһиннэ быһаариллар кыа-
таах.

ССКП райкомун бюроты
дүүүлэһилиһити боллу-
руоска кыһа ис хоһоонноох
уурааһы ыһыһа. Бюро на-
чальник В. В. Аржаков
уонна МСПТ партбюротун
секретара А. Х. Салгынов-
ка ССКП Киин Комитетин
уонна обкомун туһааннаах
уураахтарын толорууга си-
тэтэ суох үлэһи ыһпыһта-
рын иһин ыйын огордо.
Бюро буруйу огорууу
утары ахсуһууга 9 иһит-
тэн састааптаах временнай
комитет тэрийдэ. Пред-
седателиһэн райсовет ис-
полкомун председателиһа
Е. А. Борисов аһаһа.

Бюроһа сорох атын бол-
луруостар эмнэ көрүлүн-
нүлэр.

РСФСР Верховнай Советын ыһыгар туһунан

РСФСР Верховнай Советын Президиумун БЫААБА

РСФСР Верховнай Советын Президиума уураһ:
Российской Советской Федеративной Социалистической Республика уон бириис
ыһырыһаах Верховнай Советын уон бириис сессияһын 1989 снл алтынны 25 күнүгэр
Москва куоранга ыһыгарта.

РСФСР Верховнай Советын Президиумун
Председатель В. ВОРОТНИКОВ.
РСФСР Верховнай Советын Президиумун
Секретаря С. ЧИСТОПЛЯСОВ.

Москва, 1989 снл балаган ыйын 23 күнэ.

Х Х Х

РСФСР Верховнай Со-
ветын Президиума РСФСР
уон бириис сессияһын кө-
рүүтүгэр маһыһы боллу-
руостар киллэриһлээһэр
көрүлүһүн иһитиннэрэр:
1. РСФСР Конституция-
тыгар (Төрүт Сокуонугар)

2. РСФСР народнай де-
путаттарын Советын уонна
РСФСР народнай депутат-
тарын олохтоох Советтарын
най депутаттарын быһаар-
дарын туһунан РСФСР Со-
куонун бырайыактарын
туһунан.

3. Автономнай респуб-
ликалары, ыһааһыгар, уо-
балаһтары уонна РСФСР-ы
региональнай хаһаайыс-
тыбеннай аһаһаһа иһлэ-
рингэ советскай уонна ха-
һаайыстыбаннай органнар
сорууһарын туһунан.

4. РСФСР Верховнай Со-
ветын Президиумун Ыһаах-
тарын биһэргэти туһунан.

Сонун сүүрэн көдүүнэ
тобо симэлийэрий?

Аппарат салайар улэтингэстилингэр урукчулуу халыштан тахсыг суолларгакөрдүүр, тобулар сыалтааппарат улэингэтирин эппизтинэстэрин үрдэтин тулуунабэспүрүс алаан-минээкөрүүлүбүт. Олору тэтиотделлары салайер коммунистар отчуоттарын парбюрога, партийнай муниэхаттарга дүүүллэшин утукнаахтын ымыкылыбыт, оттопартияга суох салайааччылары, бирдиклээн да тбээристеры жытта партбюро секретардарга бэснэдлэшин өңөрбүтүр. Олөтүмүктэринэк түһөөннөтделлар коммунистарыга салайар, тэрийэр обществоннай уюнна тустаах улэригэр принципналыгынабыл бэриллибит. Холбур, эдэр коммунистарпрофиом председателэ М. Н. Мокночевская, партбюро партийнай-государствоннай дьыспиндининэи тэрийигэ, контруоллааһын секторга Т. П. Посельскинтн общественнай сорууларын толорууларын тулган отчуоттабыттар. Оттом отделлар сэбиздиссэдэрин отчуоттарын түмүктөн партийнай характеристика бэриллибит. Маныаххолобур, коммунистар райсовет исполкомун социалнай харалтага отделлар сэбиздиссэйигэр Т. Г. Сивц

Сорохтор былааһы Советтарга биэрэр туһунан этикиэстэргэ тылга эрэ сыдыарын туһунан этилиэ. Ол курдук, Н. П. Федорова, В. П. Пермякова дыһаппа кэдрдэр быһаараллары.

Мунных партбюро Биер
сыллах улэтин көтөнөн
сымдалаата уонна инники
үлэс салалта буолар уу-
раабы ылыһна.

Отчуоттуур партийнай
муньахха ССКП райко-
мун бастаы секретара
Г. М. Сысөлетин кытыһына
ылла уонна тыл эттэ.

С. СМІРНИКОВА.

раннарын тустарыг ний-
лэмний уобелас үрдүн
ханна барытыг кастер.
Социальный көмө пуунна
аһылдаллар, кырдыгас
колхозтаахтар дьизэлэр тэ-
риллэллэр, ветераннарга
санаторнай-курортнай эм-
тэкини курсун баралларыгар
ныха бэриллэр.

Занятиелар үксүгүз бир халыып про-
пагандист кэпсээнинин ышматынан ба-
раллар, кинилэр икки ардыларыгар опыты

Партийнай тэрилтэлэр политической үөрээ сэлэйһэ хаачыстыбатын үрдэттэ изиргэнээхтэр. Болпууруостарга демократический принциптэр тутуһуллуоттаахтар. Идейный-интэр, политический уонна социальный-экономический сорукары төлөрүүгэ, дьону идеянай өртүнэн түмүүгү политический үөрэх суолтатын наматын таһаарыллыа суохтаах. Бүгүмү сытын идеянай-политический быһымыга-майгыг үөрэх оруола таһааргытааһар даһан улаатыахтаах. Ол иһин партийнай тэрилтэлэр политический үөрэхтээһини общественнай өйгө-санаага сабыдыаллааһын библиотечнай көрүнэр кубулуотуохтаахтар. Бүгүмү үөрэхтэ уонна дьалабыт, партийнай изилит.

Субу күннэргэ оройуон киини суолларын огоруу-ну мыта сылдыбыт. Билигин Алпараа Бэстээхтээс 2 №-дээх суолу тутар унаа-таа күүһүнэн Красильников (уруккута Жданов) уулус-са буорун кутууга бүтэн эрэр. Аны ханалбаларын огоруу уолна грааияы ку-туу мытыллыахтаах. Бу ый бүтүүтүтэн Ярославский уулуссаны огорууну саба-лымбыт. Оччолуна үүт та-водугар Ярославскийиэнэ Комсомольскийиэнэ, Кра-сильниковынан кириллиэ-тээх. Ону тэжэ карьербы урукку багу тодор алдас-ка баар да, суолбут олус ку-набан, таарыччы ону эми-огоробуту.

Харьяат бу дэвйл бэс
ийн 13 хүмүүстэй нүэмэ-
ригэр «Сүен хаһан оһоһуу-
нар!» дигн төбөлөөх П.
Нахмылова уонна от ийин
1 хүнүгэр «Үүт аһыйда»
дигн төбөлөөх П. Пудов-
сурунтара бэчээтхэмнэтэ-
рэ уонна дыһаһа иһыгы-
ытыдлыбыттара. Итилэ
сүмүлэринэн Чуралч
сельскэй Советын исполко-
мун председателин солб-
ууһаччы таб. М. Д. ГУЛЯЕ-
ваһык эппиэттээтэ:

«Кырдыһ, оройуон ки-
ни уулуссаларын туруту-
ра олус мөлтөхтөр. О
сельсоветка үл сүсүөнү

уонна уулуссалары огороор, көмөрлөр техника көстүбүтүнөн быһаарыллор. Алларга Бэстэктэн 1000 кубометр гравайны шаларга кэстүлүннэ. Онуоҕа тизээр таһар техника сүөсэ үлэни бытаардар. Онон оройуон киинин бары тэрпиттэлэр көмөнү огорооллорун күтүбүт. Гравай тизаллибэ түмүтэр «Якутагропроект» МПМ-га огорб. Онууһускай аатынан итинэ Кэлээсий уулуссалаары элэһэн элэһэн элэһэн Комсомольскай уулусса аатын сылга өгөһүлүбүт элээр, гравайга адыһа

ВЕТЕРАННАРГА КЫҢАМНЫЫ

КРАСНОЕ (Липецкэй ур
бүлэс). Краснинской орд
йуонаады Культура дыба
рыаһыгар тэриилибит ве
теринар сынньанар хосто
ро нуучча дикэтнн ыалды
тымсах хоһун санатар. С
лабаары тула үгүө хуңду
лээһинэ—ис сүрэхтэн кэл
сэтнн мүгүрүн буларбыт

Хөрсүлхэгз санга хял
улан, пенсионердөр бэйл
рин эргимтэлэригэр хал
таран хаалбаттар. Ааст
олох туфунан билээр-ж
роору, ойдөөх-тойдөөх
лы итээри, кинилэр ну
таргыгэр аччаттар түмс
олорсолло.

Сэрин уонна үлэ

Бийл савхотар гентартан ортотунан 17,9 центнер үүнүүнү хомуйан, оройуон бурдук өлгөн үүнүүтүн ылар ньахтаабын дакаастаатылар. Сир улаханньк синигрэн сытара, дьыл чинчигэ эһиллгигэ дабаны эрэлл үөснэгтэр. Оттон эһиллти өлгөн үүнүү саха норуотун биір төрүт дьарыгар—бурдугу үүннэрингэ эргиллэргэ, онон савхотарбыт экономиналарын биір дьохуннаах салаанан бөбөгтөргө дьон санаатын түмүх, нүүнүн нүүрдүөх этэ. Дьэ ол иһин эһиллги ыһыга бэлэмизини, нүүнүгү агрономическай дьаһаллары олоххо киллэрин үгүстэри долгутар.

Оройуон савхотара эһиллги ыһыга 1300-чэнэ тонна сизмэ бурдугу үүрүөхтөөтөр. Билигин үлэ саамай эппиэттээбэ зернотокторго ытыллыахтаах. Бурдук, сүрүннээх, ЖАВ көкүө ыраастанар. Ону тэ-гэ ОВТ уонна СМ-4 туттулаллар. Савхотарга сөп буолар итинник техника баар.

Кистэл буолбатах, ааспыт сылларга сизмэни ыраастааһын үксэ саас ытыллыра. Оттон билигин сизмэни кондициятыгар тиздэн эрэ баран уулар сорук турар. Үлэ процестарын үчүгэйлик аттардахха уонна ити массыналары толору ньахтарынан үлэлэттэххэ, итин хайа баарар ситиһиэххэ сөп. Ол эрээри сизмэни кондициятыгар тиздэххэ дьэри массына нө-чүө хаста эмэ төхтүрүөн ытартан үлэ бытаарар. Билигингэ сиччаа 567 тонна бурдук ыраастанна. Ол иһинэр Эрилик Эристингэ—200, Карл Маркска—150, «Мындабавыйга»—110, «Мугудайга»—57, Субуруускайга—50 тонна. Оттон «Чурапчы» савхот бурдуга, сыыс ото баһыйан, барыта фуражка эрэ туһаныллар.

эрээри, наһаа уутуйар буолан улаханньк эмсэбэлээтэ. Озоохраниллылларга сөптөөх температурнай режимитутуһуу, көрүү-харыйы уустуктардаах. Онон көртүөлүкү куурдууга, талыга, чэбдигирдингэ көмөбө эһи дьону үлэлэтэр наада.

Балаачча үчүгэй туруктаах зернотоктор Карл Маркс аатынан уонна «Мындабавый» савхотарга бөөллөр. Оттон ураты хайаыстыбалаарга эргэрдилэр эрээри, бийыл да күтүөһүннээхтик түпсарылыбатылар. Холобур, «Чурапчы» савхот ха-

лиминик быһаараллар, Холобур, билигин зернотоктор сибидиссайдэрэ, кладовщиктар—эвено бэйэтин чилиэтиэрэ. Онон үлэсэ сыһыан эппиэтинэс хаһан да малтообот, үлэ тэрээһинэ дабаны ордук бастааннаһа суох састааптаах эвено-лордөөх «Чурапчы», «Мугудай», Субуруускай аатынан савхотар бу өртүөн тол-куйдааналара наада. Тыл сирингэр сөкэ экономическай сыһыаннаһылар кири-битэринин, савхотар кылаабынай агрономнара, эконо-мистара манньк эвено-лар чилиэтинэри агрономическай үлэ ньымаларыгар, ааган-суоттаан үлэлээһингэ үөрэтэллэрэ эрчиллэр.

Күһүгү корутуу үрдүк үүнүү эвенолара бэйэлэри-гар моой-арбас ылыммыт биір сүрүн үлэлэрэ эрээри, бийыл сизэ суох бытаан: 3092 гектарга ытыллыахтаагыттан баара-суога 1562 гектара хорутулунна. Ол иһингэр Эрилик Эристин дабаны итинтэн ордуга суох. Санганы тутуох иһин били-гин толору хайаыстыбан-най ахсааһыга кирибит эми-нэ үп-харчы өртүөн ыа-рырдытыллар. Хаһаытын да иһин хайа да бэйэлээх өрө-мүөннэ бэриммэт буолбут ысылааттары сөхсүтөөххэ, савгардыахта. «Мындабавый» савхотан уратылар сылы эргиччи үлэлээр аэти-ляциялара, боростуой да олоһуулаах куурдар пло-щадкалара суох. Иһинки-тин бары савхотар цемен-тинэн күтүлүбүт куурдар пло-щадкалары, аэтиляция-лары онгостуналлара наада.

Дьылааны кэрдэр быһа-араллар. Эрилик Эристин аатынан, Карл Маркс ааты-нан уонна «Мындабавый» савхотарга олохтоохтук үлэлээр бэдэрээтээх үрдүк үүнүү эвенолара үлэни кэ-

«Бичча-ычча» операция Үлэни атахтыыр кыһалбалар

Уолсай дьылэри кыстык-ка бэлэмизин, өрөмүөн-нэһин үлэлэрин, уунан хааччыһыны дьы-уот, коммунальнай хайаысты-ба оройуоннаагы холбоһу-га ыһтар. Манна ааспыт сайын устата 4-түү киһилээх 3 биригээдэ үлэлээтэ. Ки-нэлэр бийылгы сылга 200 тыһ солкуобейдөөх үлэни былааннаһыттарыттан би-линги туругунан 50 быры-һыана эрэ туолла. Бу хол-боһук сүрүн үлэлэрэ—квартираларга өрөмүөнү ытыты, кунус кутуу, ба-һаарынай өртүөн куттала суох оңоруу, квартиралары уунан хааччыһы, санитар-най ыраастааһын. Манна сылдьан билсисстэххэ, тэри-тэ үлэтин атахтыыр кыһал-балар олус элбэхтэр эбит.

12-лин квартираларга 8 дьысэ кунус буор кутуох-таахтара 2 эрэ дьысэ кү-туллубут. Дьыс аллараа өр-түнэн үрэр буоллаһына, хай-а да штуркутурка, оһот итинки тулпат. Былаары-туохтан таһыста! Тэрилтэ биір эрэ эргэ самосвал массыналаах. Онтуката да атырдыах ыйытар биір-дэ өрөмүөннээн таһыба-га. Дьынар, шам ыйыттан үлэ сабаланыахтаага Кыр-дык да, сорогох самосвал-пынан төһө үлэни саба ту-гуоххунуй.

Саамай ыарыһалаах бол-туруоһунан бу тэрилтэсэ дьылэри баһаарынай өр-түнэн куттала суох оңоруу буолар. Манна үлэ быстар мөлөх. Того дьэтэххэ, электроматериал суох.

Олохтут сайдан, дьон көрдөбүтэ улаатан иһэр. Өрөмүөн ытытарга ДВП, ДСП лаах, эмаль кырааска, с. д. а. матырыяаллар суохтар фонда көрүлү-бэт. Урукку курдук оһра кыраасканы киһини өстүт-нэрибисин.

Аны кыһыннары капи-тальнай өрөмүөнү ытыах-тарын дьону көһөрөр аты дьыс-уот суох. Онон өр-сылларга капиталнай өрө-мүөн ытыллыбаһка, дьон кыйан олобот кыахтанар, дьыс сууллар кутталлар Мин санаабар, «Олорор дьыс—2000» программаны олоххо киллэрэр туһуттан эргэ дьылэри савгарден оңоруоһа, өрөмүөннүүхтэ. Барыларын сака дьылэри-

нэн хааччыһар үүстүн. Эссе биір сүрүн кыһал-даны холбоһука техника тияһэтин хаһан, массына-һалара олус эргэлэрэ, сөп-пөөс чаастар көстүбэттэрэ, бензин лимита олус кыра-та (квартилга 5 тонна)—биір эрэ ыйга тийэрэ—буолар. Урукку өртүгэр шөфтээх нерюнгрилар кө-мөлөһөллөрө, билигин, ха-һаыстыбаннай ахсааһыга кириэһинэр, көмө оңорор кыахтара аччаата. Кыраттан де ингэн, водовозтар кэ-дизэһин быһа тураллар. Онтон-мантан, маннаба-сунхага саппаас чаас кэ-һилээ көстөр эбит.

—Бу кыһалбалары туора-тар инниттэн туох дьаһалы ылыахта сөбүөй!—дизэ холбоһук начальнига А. В. Гуляевтан ыйыталаһабын.

—Балары туоретар иннит-тан, мин санаабар, оройуон фондуттан сака техниканы, саппаас чаастары биэрэллэ-рэ буоллар. Билиги кыһал-бабыт сүрүннээх техникага сытар. РАПО-лар техникан-ан савхоттары эрэ хаач-чыбаһка, билиэххэ эмиэ туох эмэ көмөнү оңорол-лор сөп этэ. Билигин кэмэ социальнай-эконо-мическай политиканы олоххо киллэрээргэ хас биірдиһит кыттыахтаах. Оңчоо эрэ дьон олоһо тулусуога, сайдыага,—дизэр Анатолий Васильевич.

Манна дабатар, дьыс-уот, коммунальнай хайаысты-ба холбоһугун контуоратын, гараһы, баалыһы, Пио-нердар дьылэрин, «Чарага» кулуубу ититиэхтээх ко-тельнай сай аһаас турар. Бу котельнай 1985 сыллаах-тан тутулло сатыыр да, кыаллыбат. Манна сака иһки Е-1/7 күүстээх котел-лар туруоруллубуттара. Носуостара суох буолтар. Кун-дьыл ыраатта. Сотору кэминэн бытархан тыһымы-лар туһуахтэрэ. Бэлиһик билигин паарынан ититиллэн турар. Кэлэр ыйтан паары-нан итити кыаллыбат. Уч-реждөннөлөр сабыллар кутталлаахтар. Бу котель-най «Куткоммунэнегрон» учаастагы бас билигитгэр кириэр. Манна түргэниик дьаһал ылыллара наада.

Л. ОЛЕСОВА.
[«СОН» аналл. корр.]

АКТИВКА ТИРЭБИРЭР

Син атын общественнай тэриктэлэр курдук, народ-най контуруол үлэтин тэри-йингэ активка тирэбирин быһаарар суолталаах. Ону оройуоннаагы комитет тыа хайаыстыбатыгар штаты таһынан отделын үлэтигэр эмиз көрүөххэ сөп. Отдел сельсоветтар комиссияла-рын, атын дабаны оргено-рын кытта быһаччы сибээс-тээхтик үлэлээр, контуруол-луур үлэтин атыттары кыт-та сүрүннээргэ кыһанар. Бэйэтин иһинэн Ас-үөл про-грамманы толорууну кон-туруоллаһыһына туһунан секторы тэринэн чопчу бы-лааһынан үлэлээр, мистээбэ бар группаларга тирэбирэн кэлин үлэтин биллэрдик сэр-гэһинтэ.

Штаты таһынан отдел тыа хайаыстыбатын тутуах салааларын контуруоллуур-ун, производствон итэһтэ-рин-быһаастарын арыла-рын таһынан былырын-бы-һыс үлэ коллективтарын кө-мөтө хайаыстыбаларын тэрийини айуччу болсом-тобо ылан үлэлээтэ. Ол ба-лаачча көдүүстээх буолбутун оройуоннаагы комитет атырдыах ыйынаагы муну-ба бэлэстээбитэ.

Оройуон киһиннээби пред-приятиелар, тэриктэлэр көмөтө хайаыстыбаны тэринингэ, баары кэргэтигэ сорох сабаланынардаах-тар. Холобур, маһы танэ-стыр комбинат, «Кутагро-промстрой» МПМК-та си-биннээ итэр ферманы

тэринэн эрэллэр, «Агротех-снаб» 27 ыланнькстаах фер-маларына, «Кутводмелнораз-ция» МПХ-та үлэһиттэригэр 700 чолпуусканы атыһалаа, иһин балыһа сибиннээ иитикиттэн аан бастаан бар-сы ылла, с. д. а. бэлнэ хар-дылар баар буоллулар. Ити коллективтар Ас-үөл программаны толорууга үлэлэрин туругун штаты та-һынан отдел хас да тогул бэрэбэркэлээн комитет кө-рүүтүгэр боллуруостары киллэрэн турар. Аны кө-мөтө хайаыстыбата суох тэриктэлэри кытта үлэ ыт-тыллар, народнай контро-лордар тылтан дьылааба кириһини ирдикиллэр.

Ол эрээри ирдэбил, кон-туруол—дьылаа биір өртө. Маны таһынан комитет ту-һаннаах штаты таһынан от-дела мистэлэргэ араас практическай көмөнү бы-лааннаахтык кыһаһтар. Ол курдук, «Мугудай», «Мын-дабавый», «Чурапчы» сав-хотарга, Одиулуун, Холто-бо сельсоветтарыгар конту-руол группаларынан бу ту-һааннаах боллуруоска бэйэ-лэринэн бэрэбэркэлэри ыттыран, олор түмүктэри иһэн ыгырылаах группа мунуахтарыгар дьүүлэттэ. Олор, биллэн турар, кэтэх хайаыстыбаны сайына-ры суолларын көрдөөһү-гэ сөптөөх хайыһаһы ылы-нарга биллэр оруолланна-лар.

В. МАКАРОВ.

УТУОКЭН АСЧЫТ

Баһыс Толооно аһыах сыллааһыта дьон түптээн олохсуйбат бэрт кыра учаастага этэ. Кэлин ман-на аһыс кылаастаах оһуо-ла аһыллан, хас да сака дьыс-уот тутуллан баһуөлэх биллэрдик кыһаһтэ, киһити ахсаана дабаны уруккуга холооно суох элбээтэ. Эдэр ыал олохсуйан, одо-уруу элбээн эрэрктэн сы-лыктаахтаах, учаастак сал-гыш улаатар, сайдар кэ-киллээх. Ол быһытынан нэһилэһиннэни араас та-баарынан, аһынан-үөлүнэн хааччыһыга, биллэн ту-рар, көрдөбүл улаатан иһэр. Бу өртүөн төһө да

итэһэ-быһаас элбэрин, дьон мадыйыһыта барыта санаа хааты туолан испэ-эһи иһин, үчүгэй улари-һылары бэлэһин көрбөт буоларбыт сатаммыт.

Ааспыт сыллаахха дьэри толооннор килиэби дьыс оһоһор астаналлара, Оттон кыһа сиргэ, Чыаппарага, кирибиттэр дойдуларыгар нилиэл сүгэһэрдээх төннө-лөрө. Үлэ дьон килиэл ас-таналлара олус түбүктээх буолара. Былырын покер-ня аһыллыаһыттан олох-тоохтор абыраһыллар.

Пекарияга аһаан эргэ-дьыһи сагардан тулпугта-ра. Отделение урукку үп-

раалжыаһа Сергей Сер-геевич Ноговинцын сүүрэн-көтөн сөптөөх оборудова-ние да сотору көстүбүтэ. Онтон ыла килиэби астаа-һыһа аһаммыт иһки киһи —И. Ф. Барашков уонна Л. А. Демешкина—үлэлээһини-нэн барыттар. Любовь Александровна аһал үөрэх-тээх үчүгэй асчытын урук-куттан билэрбит. Бу үлэсэ кириэһиттэн ону барыба-тыгар итэһэттэ дьэххэ сөп. Кини астаабыт килиэбэ мэддэн да минньигэс буо-лар. Онон дьон олус мах-таналлар. Пекария аһыл-лыаһыттан бу сүрүн аһы-лыкты дэлэп, биірде да быстарытаабага. Эссе бы-рааһыһыһыттарга сайыа, буолча курдук билиэххэ олус кунду астары оңорон амсаталлар. Бэл аһыһа төрт баар буолуучу. Ону барытын Любовь Алек-

сандровна тутан-хаһан ас-тыыр.

Демешкинэр—элбэх оһо-лоох ыал, алта оһону бө-бөйдээн улаатыннарар эрэллэр. Бу эйэлээх үлэ-ник ыал туһунан былырын оройуон хайаыстыгар сү-рууллубута. Аһалара Нико-лай Ильич Демешкин —Одесса куораттан төрүт-тээх нуучча киһитэ. Кини билигин «Кустуко» дьыс аренднай бэдэрээтинэн үлэлээр коллектив састаа-быгар баар. Фермага үлэ-лээбитэ хаһыс да сыла-билиги бу дьыс кэргэһигэ, кини амаарх үлэһит ийэти-гэр Любовь Александров-нага дылу-соргуну баба-рабыт.

С. НИКИТИН,
[ханыат общ. корр.]
Снимокка: Л. А. Деме-шинна.
П. Ононешников фотота.

Хойгу нэртээр историаларын юмнаа нүхтүрэн олохонд пролетариат саялагын хондогчид олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

ПЕНСИЯ УРДТИЛД

Ю. Нэбатов фотоз. ССД фототөрхитэр

Симока: олохонд олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

Олохонд бичигдсэн ахын музей төртөөрхитэр

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ

УЛАХАН ӨЙӨБҮЛ